

LIUDVIKAS STULPINAS - LIETUVOS JŪRŲ KAPITONAS 150-OSIOMS GIMIMO METINĖMS

Nuotr. saugoma Lietuvos jūrų muziejuje // limis.lt

Jis žibėjo kaip galingas pajūrio švyturys, šviesdamas kelią senajai ir jaunajai jūrininkų kartai" - rašė V. Nagius Nagevičius.

Lietuvos jūrininkų sąjungos pirmininkai. Garbės pirmininkas jūrų kapitonas Liudvikas Stulpinas viduryje. 1923 m.

Sovietmečiu šis kapitonas nebuvo minimas.
1988 m. buvo įkurta iniciatyvinė grupė Liudviko Stulpino atminimui įamžinti

- 1871 m. gruodžio 4 d. gimė Telšių apskrityje, Jomantų kaime.
- 1886-1900 m. plaukioja junga įvairiuose laivuose.
- 1900-1903 m. mokėsi Liepojos navigacijos mokykloje.
- 1908 m. dirbo didelio laivo "Lithuania" kapitonu.
- 1909-1913 m. dirbo vieno didžiausių laivų "Birma" kapitonu.
- 1913-1918 m. vadovavo didžiuliam garlaiviui "Rossija" („Rus“).
- 1923 m. buvo išrinktas Baltijos jūrininkų sąjungos pirmininku.
- 1923-1933 m. dirbo Klaipėdos uosto viršininku.
- 1929 m. apdovanotas Lietuvos didžiojo kunigakščio Gedimino IV laipsnio ordinu. 1934 liepos 15 d. mirė.
- Palaidotas Smiltynės Kopgalio kapinėse

LIETUVOS VALSTYBĖS
ISTORIJOS ARCHYVAS

K. Povilaitis
Šaukio 15-oji 10-11
Klaipėda

ARCHYVO PAŽYMĖJIMAS

1996 10 28 Nr. *663-5*
Vilnius

DĖL GIMIMO

Telšių (Zemaičių) Romos katalikų vyskupystės dvasinės konsistorijos archyvineame fonde,
Miškėnų Romos katalikų bažnyčios krikšto aktų įrašų knygoje įrašyta, kad
1871 12 14 Romos katalikų bažnyčioje pakrikėlytas
Kazimiro ir Jukėlos iki santuokos
Stulpino vardu gimęs
1871 12 04 Jomantų kaime
 PAGRINDAS. F. 669, Ap. 16, B. 19, L. 264, §. 67.
 PASTABA.

L

Direktorius

Skyriaus

Kaupis

L. TAUTVAISAITE

A. RUTULIENE

Dr. Vansaucius

Lietuvos valstybės istorijos archyvo 1996 m. pažyma dėl Liudviko Stulpino gimimo vietos. Joje pažymėta, kad Liudvikas Stulpinas, gimęs Jomantų kaime, buvo pakrikštytas Viešvėnų bažnyčioje.

1907-1910 m. dirbo keleiviniuose laivuose „Livonija“, „Lithuania“, „Estonia“. Liudvikas Stulpinas - trečias iš dešinės, studentas praktikantas Nagevičius – pirmas iš kairės, garlaivio „Estonia“ denyje.

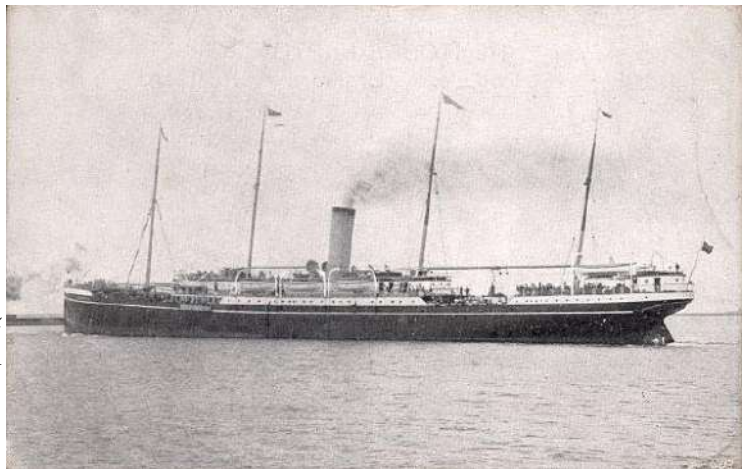
L.Stulpino vadovaujama „Lithuania“ audros metu išgelbėjo Baltijos jūroje skęstančio vokiečių burlaivio įgulą. Už drąsą ir sumanumą kapitonas buvo apdovanotas „Goldene Krone“ III laipsnio ordinu.

Keleivinis laivas “Lithuanija”,
kurio kapitonu 1908-1910 m.
buvo L. Stulpinas.

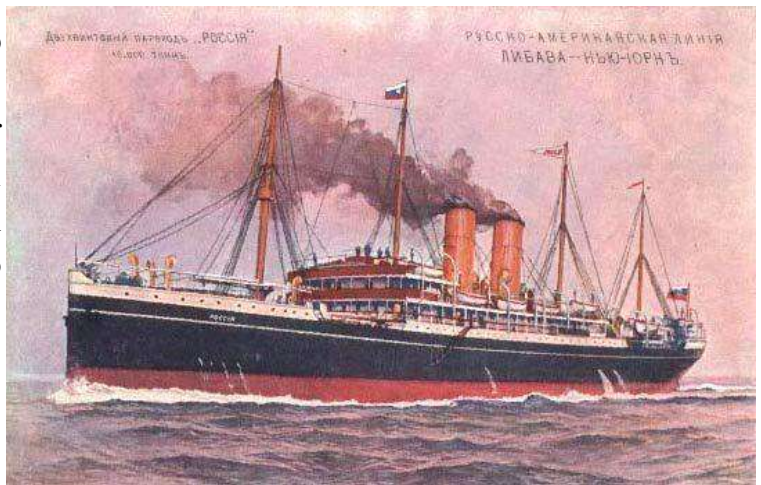

1911 m. paskiriamas vadovauti
vienam geriausių ir didžiausių
rusų Rytų Azijos kompanijos
laivų “Birma”.

L. Stulpino vadovaujama “Birma”,
išgirdusi SOS signalus, 1912 m.
balandyje skubėjo į pagalbą
skęstančiam anglų transatlantiniam
laineriui “Titanikas”.

1911 m. „Birmos“ kelionė buvo
aprašyta Amerikos laikraščiuose,
kapitonas L.Stulpinas buvo
vaizduojamas kaip didvyris.
Sunkiausiomis valandomis jis toks ir
buvo – išliko ramus, jo įsakymai
buvo tikslūs, tokie, kokius gali duoti
didelės patirties ir tvirto būdo
jūrininkas.

Laivas “Rossija”, kurio
kapitonu 1913-1918 m.
buvo L. Stulpinas. .

На олимпийскія игры.

На палубѣ парохода.

1) Представитель Россіи на олимпийскихъ играхъ, командиръ 4-го гусарскаго полка г.м. Водниковъ; 2) капитанъ Г. Соколовъ, т. с. П. Н. Гинзбургъ; 3) командиръ парохода, полк. Мордвиновъ; 4) адъютантъ, кап. Сарнавскій; 5) полк. Заважининъ, начальникъ команды вѣжливъ чиновъ; 6) полк. фонъ-Шредеръ, капитанъ группы по конскому спорту; 7) д-ръ Стасевичъ, пароходный врачъ; 8) шт.-кап. Фонъ, капитанъ группы гимнастовъ; 9) г. Бензавскій, представитель и директоръ - распорядитель русскаго общества вост.-аз. пароходства; 10) церемоніймейстеръ Высочайшаго Двора графъ А. М. Доржанскій, вице-презид. общества, и 11) Капитанъ парохода Н. К. Студановъ.
Со снимка для «Огонька» фот. Г. Онуа.

«Бирма» у набережной Васильевскаго острова передъ отплытіемъ.

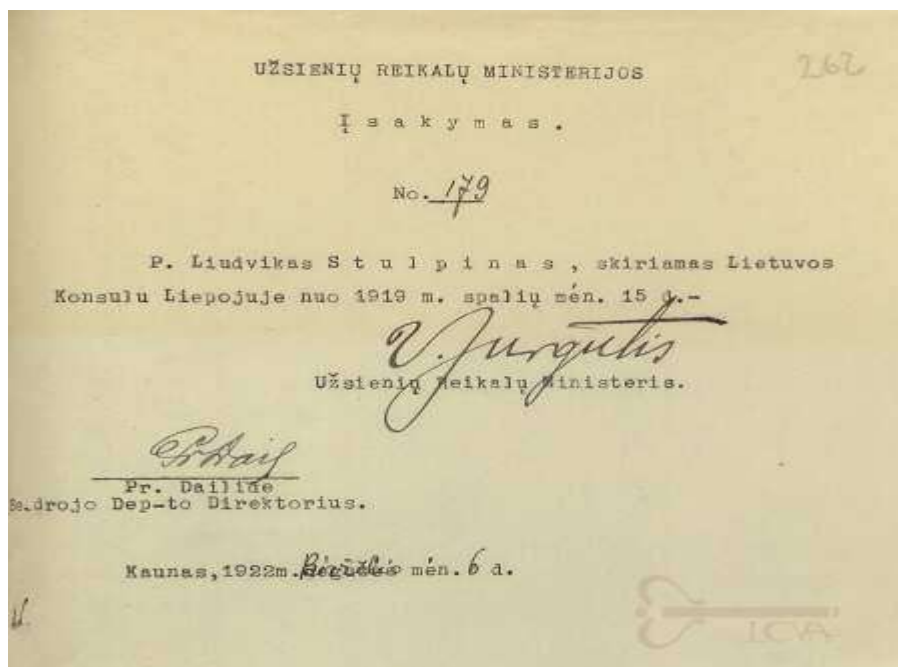
Команда «Бирмы» состоитъ изъ 180 человекъ. На пароходѣ около 180 каютъ первого класса и 250 — второго. Всѣ каюты соединены телефонами.

Со снимка для «Огонька» лейтенанта К. К. Самарскаго.

Въ международномъ праздничъ дня и 12-го іюня вышлетъ съ русскими спортсменами пароходъ русскаго общества восточно-азіатскаго пароходства «Бирма», водоизмѣ- шевіемъ въ 12,000 тоннъ. Россійскій олимпій-

скій комитетъ работалъ надъ организаціей для 20 мѣсяцевъ и организовалъ команду въ 250 человекъ, — много больше, чѣмъ въ Англіи, Франціи и Германіи.

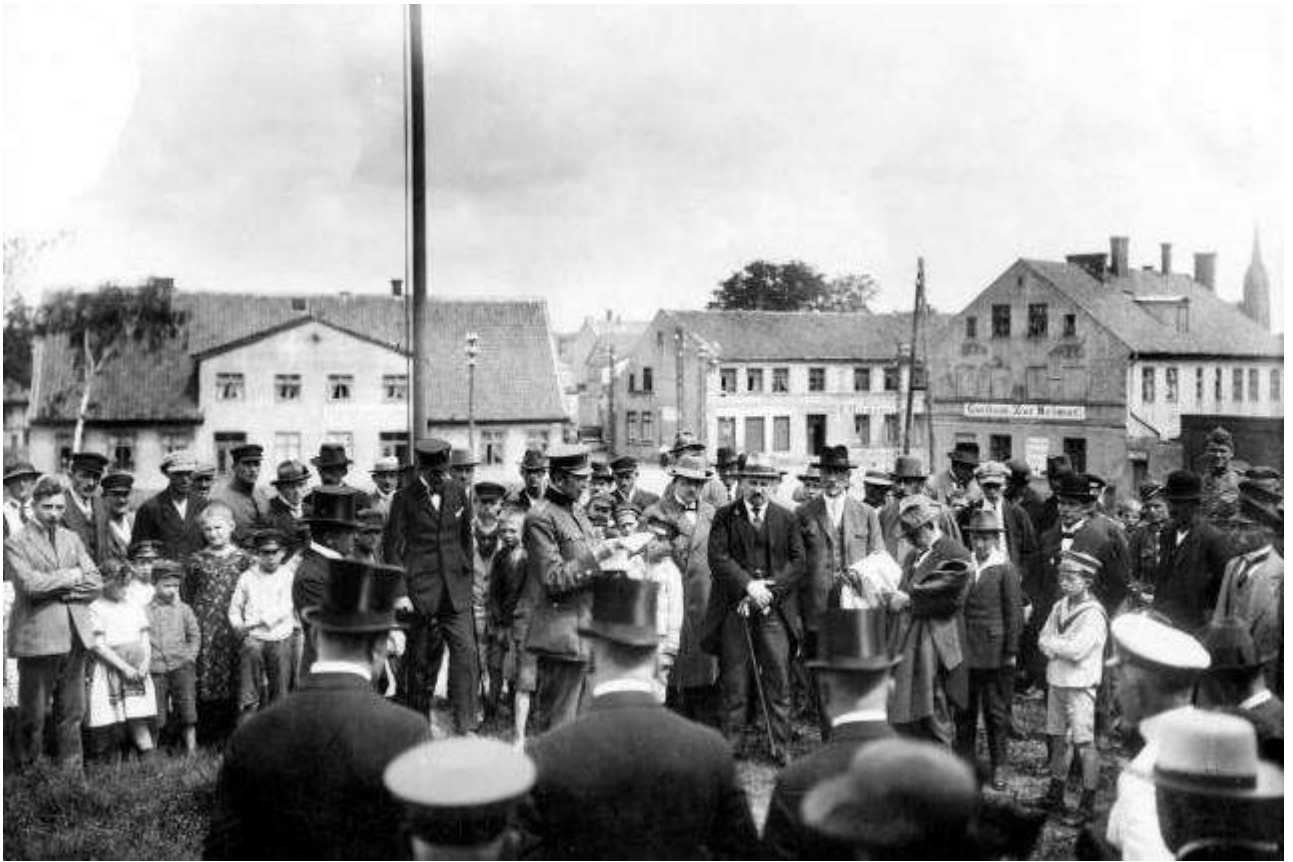
Laivas “Birma” carinėje spaudoje

Užsienio reikalų ministerijos įsakymas dėl L. Stulpino skyrimo Lietuvos konsulu Liepojuje nuo 2019 m. spalio mėn.

Jūrų kapitonas Liudvikas Stulpinas su šeima.
1910 metai.

Vėliavos pakėlimo iškilmės Klaipėdos uoste. Garbės pirmininkas jūrų kapitonas Liudvikas Stulpinas (stovi dešinėje, su lazdele). 1923 m. liepos 1 d. @ Archyvai.lt nuotr.

Nuo 1923 m. atgautame Klaipėdos krašte L.Stulpinas dešimtmetį dirbo uosto viršininku.

L. Stulpinas buvo Lietuvos jūrininkų sąjungos įkūrimo iniciatorius. Didžiulis noras turėti savo lietuvišką laivyną vertė kapitoną rašyti prašymus vyriausybei, reikalauti įkurti Jūreivystės mokyklą. Tačiau Baltijos jūroje plazdančios lietuviškos trispalvės savo gyvenimą jūrai paskyrusiam žmogui nebuvo lemta išvysti. 1934 m. liepos 15 d. po sunkios ligos Lietuvos kapitonas Liudvikas Stulpinas mirė. (V. Matutis // albatrosas.lt , 2014 m.)

LIUDVIKUI STULPINUI SKIRTI ATMINIMO ŽENKLAI

Didelis straipsnis “Liudvikas Stulpinas” tarpukario metais pasirodė žurnale “Mūsų jūra” 1939 m., nr. 1. V. Nagiaus-Nagevičiaus dėka.

Vis tik viena publikacija apie žymųjį Lietuvos jūrų kapitoną V. Butkaus “Palaidokit mane prie jūros” pasirodė 1969 m. žurnale “Nemunas”.

1988 m. Klaipėdoje įkurta iniciatyvinė grupė Liudviko Stulpino atminimui įamžinti. Jai vadovavo jūrininkas Kazimieras Povilaitis.

1997 m. Klaipėdos 28-ajai vidurinei mokyklai (vėliau tapo progimnazija) suteiktas Liudviko Stulpino vardas.

Nuotraukoje - Klaipėdos progimnazijos įėjimas, kurį puošia pano, su Liudviko Stulpino gyvenimo akimirkomis.

Mokykloje 2006 m. įkurtas Liudvikui Stulpinui skirtas muziejus.

2008 m. sukurtas dokumentinis filmas „Liudvikas Stulpinas. Pirmasis Klaipėdos uosto kapitonas“.

1990 m. birželį atidengtas paminklas Smiltynės kapinaitėse.
Skulpt. R. Midvikis, archit. A. Skiežgelas.

1991 m. liepą prie namo Sankryžos g. 7, kuriame gyveno kapitonas, atidengta memorialinė lenta ir skulptūrinis biustas. Skulpt. J. Mickevičius, archit. P. Šadauskas.

Bronzos medalis. „Jūrų kapitonas Liudvikas Stulpinas“.
Skulpt. Motiejus Narbutas, 2014 m.

Liudviko Stulpino vardo medalis

Teikiamas už ypatingus nuopelnus Lietuvos
vandens transportui ir jūrų pramonei.

2008 m. rugpjūčio 22 d. pažintiniame Jomantų miško take Telšių rajone, netoli kapitono gimtinės, atidengtas paminklinis akmuo „Vėjų rožė“. (Nuotr. iš albatrosas.lt)

Liudviko Stulpino įamžinimo Telšiuose iniciatorius – Vaclovas Bartkus (dešinėje).

Paminklas L. Stulpinui Jomantų kaime

Paminklo Liudvikui Stulpinui atidengimas Telšiuose 2018 m. liepos 4 d.
Venanto Butkaus archyvo nuotr. Skulpt. Saulius Juchnevičius.

Viešvėnų bažnyčioje buvo pakrikštytas Liudvikas Stulpinas. Atminimo lenta atidengta 2021 m. liepos 15 d.

2021 m. spalio mėn. Lietuvos jūrų muziejus pristatė interaktyvią parodą
“Nuo žagrės iki šturvalo. Jūrinė Lietuva 1900-1940 m.”.

Apie Liudviką Stulpiną pateikta mažai visuomenei žinomų ir naujų faktų.

▶ Paroda bibliotekoje, skirta Liudviko Stulpino mirties 85-osioms metinėms.

Panaudota literatūra ir šaltiniai

Jūrinės informacijos svetainės albatrosas.lt straipsniais:

<http://www.albatrosas.lt/Sovietmeti-pamirstas-uosto-kapitonas-p653.html#.XR3wR-j7SUK>

<http://www.albatrosas.lt/Noretu-daugiau-demesio-ir-Klaipedoje-ir-Vilniuje-p1927.html#.YcGilmjP2Uk>

Lietuvos centriniu valstybės archyvu :

http://www.archyvai.lt/lt/lcva/naujiena_305.html [atnaujinta 2012-04-24]

[žiūrėta 2019-05-01]

Lietuvos jūrų muziejaus nuotraukomis: <https://www.limis.lt/>

Kita bibliotekoje sukaupta medžiaga apie Liudviką Stulpiną

Paruošė Julita Švėgždavičienė, Telšių viešoji
biblioteka, 2021-12-30

